

Aan

De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid

2025-038641

Van

Het college/ Wethouder Velzen

Datum

2327 juni 2025

Onderwerp

2025-038641 Raadsmemo Impactanalyse & Actieplan
Netcongestie

Bijlagen

1

Aanleiding

Op 5 december 2024 kondigde TenneT netcongestie af voor het hoogspanningsnet in vrijwel heel Zuid-Holland, waaronder Zoetermeer. Dit betekent dat er geen ruimte meer is voor nieuwe grootverbruikaansluitingen. De raad is hierover met [een raadsmemo](#) geïnformeerd op 5 december 2024. Het college heeft in de [beantwoording van de schriftelijke vragen van de fractie CDA](#) toegezegd een actieplan netcongestie te ontwikkelen. De impact van netcongestie op projecten in de rapportage programma's en projecten is geduid in de [raadsmemo inventarisatie netcongestie](#). In deze memo wordt uitgebreider stilgestaan bij de impact van netcongestie, het ontwikkelde actieplan netcongestie en hoe het college de komende periode wil werken aan een prioritering.

Toelichting

Door netcongestie is het niet meer mogelijk om een grootverbruikaansluiting voor de afname van elektriciteit te krijgen. Denk hierbij aan ultrasnellaadpalen, supermarkten, scholen, verduurzamingstrajecten van grote gebouwen en bedrijven. Ook aanvragen voor het uitbreiden van bestaande grootverbruikaansluitingen komen op een wachtlijst. Als een ontwikkeling past binnen het wettelijke [maatschappelijk prioriteringskader](#) kan deze hoger op de wachtlijst van Stedin komen. Voor een aanvraag maatschappelijk prioriteren is het nodig dat een Omgevingsvergunning Bouw is verkregen. Dit wettelijke kader wordt per 2026 aangepast. TenneT en Stedin voeren tot 5 december 2025 onderzoek uit naar de mogelijkheden van 'spitsmijden'. Gevonden ruimte wordt verdeeld over de wachtlijst. Zolang de mate van netcongestie gelijk blijft aan de prognose van elektriciteitsverbruik, blijft het mogelijk om een kleinverbruikaansluiting voor bijvoorbeeld woningen te krijgen.

Landelijk netbeheerder TenneT voert de komende jaren verzwaringen van het net uit en verwacht dat de netcongestie tussen 2032-2035 is opgelost. Regionaal netbeheerder Stedin werkt eveneens aan verzwaringen om te voorkomen dat haar netwerk ook te maken krijgt met netcongestie. Ondanks dat Stedin nu binnen Zoetermeer niet te maken heeft met netcongestie, krijgt Stedin geen ruimte van TenneT om nieuwe grootverbruikaansluitingen te realiseren.

Impactanalyse

Netcongestie heeft gevolgen voor de hele stad. Het raakt onze ambities, onze eigen projecten en de ontwikkelingen van onze partners in de stad. Om hier een beeld van te krijgen, is een impactanalyse opgemaakt. De analyse geeft inzicht waar de pijnpunten zitten en wat de gevolgen daarvan zijn. Een belangrijke kanttekening bij deze impactanalyse is dat de problematiek rond netcongestie continu in ontwikkeling is. Ook inzichten van netbeheerders en Rijksoverheid kunnen wijzigen. Dit betekent dat er in deze analyse informatie kan ontbreken waar we nu nog geen zicht op hebben. Het is bijvoorbeeld niet

geheel duidelijk welke bedrijven allemaal geraakt worden. De impactanalyse geeft dus een algemeen beeld van de gevolgen voor Zoetermeer.

De impactanalyse laat vier categorieën van de zwaarte van de netcongestieproblematiek zien:

- **Categorie 1 (geen impact):** dit zijn projecten die (voorlopig) niet geraakt worden door netcongestie en genoeg hebben aan een kleinverbruikaansluiting. Het betreft de ontwikkeling van eengezinswoningen, kleinschalige projecten en kleinschalige plintinvulling zoals kappers en kledingzaken, of projecten waar het contract al voor getekend is.
- **Categorie 2 (matige impact):** dit zijn projecten met meergezinswoningen die (voorlopig) niet geraakt worden door netcongestie. Grootverbruikaansluitingen ten behoeve van collectieve voorzieningen zoals warmte- en koude en liften ten behoeve van meergezinswoningen blijven op basis van maatwerk vanuit Stedin mogelijk. Voor deze projecten geldt dat deze tijdig in beeld bij Stedin moeten worden gebracht.
- **Categorie 3 (grote impact):** dit zijn gebiedsontwikkelingen met woningen en voorzieningen. De voorzieningen die een grootverbruikaansluiting nodig hebben worden geraakt door netcongestie. Projecten die in aanmerking komen voor het wettelijke maatschappelijk prioriteren kunnen een aanvraag indienen. Het is onwaarschijnlijk dat de gevonden restruimte voldoende gaat zijn voor de projecten die maatschappelijk geprioriteerd worden. De volgende technische mogelijkheden zijn er om deze projecten toch te kunnen realiseren: het toepassen van bodemenergie, het plaatsen van een batterijopslagsysteem, het plaatsen van een aggregaat en het realiseren van een aardgasaansluiting. Veel van deze maatregelen zijn niet gebudgetteerd en zullen leiden tot eenmalige en structurele meerkosten.
- **Categorie 4 (zeer grote impact):** dit zijn projecten die naar verwachting een grootverbruikaansluiting nodig hebben en waarvoor geen wettelijke basis is voor maatschappelijk prioriteren. Voor oplossingsrichtingen zie categorie 3.

Impactanalyse woningbouw

- **Impact:** 44 Projecten en initiatieven geanalyseerd, goed voor ~11.800 woningen. 14 Projecten vallen in de categorie 'grote impact', vooral in de Entree en Binnenstad.
- **Probleem:** Plintvoorzieningen zoals supermarkten en kantoren vereisen grootverbruikaansluitingen die nu niet beschikbaar zijn.
- **Gevolg:** Mogelijke vertraging en/of leegstand in plinten, lagere leefbaarheid en druk op de woningmarkt.

Impactanalyse onderwijshuisvesting

- **Impact:** Alle 12 geanalyseerde projecten en initiatieven vallen in de categorie 'grote impact'.
- **Probleem:** Verduurzaming en nieuwbouw van scholen vereist grootverbruikaansluitingen.
- **Gevolg:** Extra kosten en/of vertraging of langer gebruik van verouderde gebouwen.

Impactanalyse voorzieningen

- **Impact:** 5 Projecten vallen in de categorie 'zeer grote impact'.
- **Probleem:** Geen maatschappelijk prioriteren (wettelijk kader) mogelijk voor voorzieningen zoals sporthallen en culturele instellingen.
- **Gevolg:** Vertraging en/of extra kosten, achterblijvend voorzieningenniveau.

Impactanalyse bedrijvigheid en economie

- **Impact:** Per 28 mei 2025 staan er 35 aanvragen voor nieuwe aansluiting en/of vergroting van de bestaande grootverbruikaansluiting in de gemeente Zoetermeer op de wachtlijst van Stedin. Deze wachtlijst is niet openbaar. Het is de gemeente nu nog niet bekend voor welke locaties deze aanvragen zijn gedaan. Het is aannemelijk dat dat op bedrijventerreinen is.
- **Probleem:** Geen ruimte voor uitbreiding en vestiging van nieuwe bedrijven die afhankelijk zijn van een grootverbruikaansluiting.
- **Gevolg:** Stagnatie economische groei, groeivertraging werkgelegenheid en vertraging verduurzaming.

Impactanalyse verduurzaming

- **Impact:** Grotere panden waarvoor de ambitie is om deze van het aardgas af te halen vallen in de categorie 'zeer grote impact'. Ook de plannen voor verduurzaming van het warmtenet Oosterheem komen in gevaar. Ook laadpleinen waar een grootverbruikaansluiting voor nodig is worden geraakt.
- **Probleem:** Geen ruimte voor vergroting van bestaande grootverbruikaansluitingen.
- **Gevolg:** Aardgasvrije ambities komen in gevaar en vertraging in het realiseren van laadpleinen.

Rollen en verantwoordelijkheden partijen binnen het elektriciteitssysteem

Oplossingen zoeken voor netcongestie is een complex samenspel tussen meerdere partijen en disciplines:

- **Netbeheerders** zijn verantwoordelijk voor de aanleg, uitbreiding en het beheer van elektriciteitsinfrastructuur. In Zoetermeer werken we met onze regionale netbeheerder Stedin. TenneT heeft in de gemeente Zoetermeer geen infrastructuur. Om congestie te kunnen oplossen, zal er veel geïnvesteerd moeten worden in het elektriciteitsnet. Netbeheerders maken elke twee jaar een investeringsplan waarin ze hun investeringen toelichten. Recentelijk is het Rijk toegetreden als aandeelhouder van Stedin om haar kapitaalpositie te versterken voor alle benodigde investeringen.
- **Autoriteit Consument & Markt (ACM)** is door de Rijksoverheid aangesteld als onafhankelijk toezichthouder van de landelijke en regionale netbeheerder(s). Het werkveld van netbeheerders wordt voornamelijk gevormd door regulering vanuit ACM. Eén deel van de oplossingen voor netcongestie volgt uit het aanpassen van de geldende wettelijke kaders die het werk van netbeheerders bepalen. Sinds de publicatie van het Landelijk Actieprogramma Netcongestie heeft de ACM een groot aantal zogeheten netcodewijzigingen doorgevoerd.
- **Rijksoverheid** stelt, in consultatie met decentrale overheden en netbeheerders, landelijke beleidskaders vast voor het ontwerp van het toekomstige energiesysteem en belangrijke randvoorwaarden hieraan.
- **Provincie Zuid-Holland** is verantwoordelijk voor het provinciaal programmeren en prioriteren van uitbreidingen van energie-infrastructuur middels het proces van het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK).
- **Gemeente Zoetermeer** is het bevoegd gezag en beslist over aangevraagde omgevingsvergunning van netbeheerders ten behoeve van benodigde uitbreidingen van de elektriciteitsinfrastructuur. Dit is bijvoorbeeld het mogelijk maken van de bouw en uitbreiding van de middenspanningsruimtes door aanpassing van het omgevingsplan en door een omgevingsvergunning te verlenen en hierop toe te zien en hand te haven. Op deze wijze kan de gemeente sturen op ruimtelijke inpassing. Energetische sturing door gemeenten is via de Elektriciteitswet verboden. Daarnaast maken we ook lokale plannen en beleid op basis van de door het college vastgestelde ambities voor de stad.

Vanwege het steeds groter wordende probleem van netcongestie is eind 2022 het [Landelijk Actieprogramma Netcongestie \(LAN\)](#) opgericht. Samen met netbeheerders, overheden, toezichthouder en marktpartijen werkt

het LAN aan het verminderen (en waar het kan voorkomen) van netcongestie en de voorbereiding op het energiesysteem van de toekomst.

Zoetermeerse Aanpak Netcongestie 2025-2026

Het Zoetermeerse Actieplan is opgebouwd naar voorbeeld van andere aanpakken van grote gemeenten zoals Rotterdam en Utrecht en het LAN (Sneller Bouwen / Beter Benutten / Slimmer Inzicht). Zo werkt de gemeente effectief aan het net(congestie)bewustzijn en geeft zij effectief ruimte aan noodzakelijke en benodigde energie(infrastructuur).

Actielijn 1: Vergroten net(congestie)bewustzijn

- **Impactanalyse:** netcongestie geborgd in risicomanagement en rapportages.
- **Focusgebieden en kennisdeling:** Uitwerking oplossingen voor netcongestie in samenwerking met Stedin en ontwikkelaars. Kennis wordt via interne bijeenkomsten gedeeld.
- **Netbewust bouwen:** Kaderontwikkeling en toepassing in projecten.
- **Netcongestieloket:** Informatiepunt voor inwoners en bedrijven.
- **Netbewust ondernemen:** Uitwerking van een aanpak voor bedrijven naar aanleiding van de lopende toegekende aanvragen Handen Ineen-regeling.
- **Netbewust laden:** Netbewust laden borgen in de aanbesteding van de exploitatie van publieke laadpalen.
- **Communicatiecampagne:** Lokale versterking van de landelijke bewustwordingscampagne.

Actielijn 2: Meer ruimte voor energie-infrastructuur

- **Integraal programmeren:** afstemming met grondgebruikers, borging omgevingsbeleid en het ontwikkelen van een netcongestiemonitor die de voortgang van de warmtetransitie en woningbouw monitort.
- **Realisatie onderstations:** Bouwrijp opleveren van locaties voor de bouw van vier nieuwe onderstations in Zoetermeer (een vijfde locaties wordt mogelijk in Pijnacker-Nootdorp gerealiseerd).
- **Middenspanningsruimtes (MSR's)- met Buurtaanpak:** ca. 112 MSR's tot 2050.

Actielijn 3: Invloed vergroten via lobby

Vanuit de benoemde initiatieven en projecten worden lobbypunten geformuleerd die worden uitgewerkt in een lobbystrategie. Samenwerking wordt gezocht met omliggende gemeenten, VNG, G40, RES, Stedin, ontwikkelaars en het Rijk.

Voor een verdere onderbouwing is de Impactanalyse & Actieplan Netcongestie 2025-2026 als bijlage bij deze memo toegevoegd.

Vervolg

Uit de impactanalyse wordt duidelijk dat woningbouwprogramma's en projecten voorlopig kunnen doorgaan en eventuele noodzakelijke grootverbruikaansluiting voor liften en/of warmte- en koudevoorzieningen ten behoeve van woningbouw nog mogelijk zijn. Plinten kunnen vaak nog gevuld worden door ondernemers die genoeg hebben aan een kleinverbruikaansluiting, maar al het andere is niet meer mogelijk. Supermarkten, onderwijsinstellingen, grotere kantoren en horecagelegenheden hebben een grootverbruikaansluiting nodig en worden dus geraakt. Dit betekent dat er meer druk komt op bestaande voorzieningen, bedrijven worden geraakt omdat uitbreiding moeilijk is te realiseren en de transitie naar aardgasvrij voor grote gebouwen wordt de komende jaren onmogelijk.

In veel gevallen zijn onderwijsvoorzieningen, supermarkten, horecagelegenheden en kantoren toch te realiseren door het plaatsen van bijvoorbeeld een kostbare dieselgenerator of een batterijopslagsysteem. Dergelijke kostbare maatregelen zijn veelal niet gebudgetteerd of kunnen niet binnen de financiële mogelijkheden van het project opgelost worden. De komende maanden wordt voor alle projecten en gebieden een inschatting van deze kosten gemaakt. Aan de hand van deze inschatting, de uitgangspunten van de Omgevingsvisie en een afweging van maatschappelijke belangen prioriteert het college de projecten voor de inzet van aanvullende personele inzet en budget. Na deze prioritering door het college kunnen deze meerkosten, waar die voor rekening van de gemeente zijn, van de geprioriteerde projecten samen met een dekkingsvoorstel ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

In de [Rapportage Programma's en Projecten](#) blijft netcongestie een vast onderdeel. Via toekomstige rapportages wordt u op de hoogte gehouden van de risico's die programma's en projecten lopen.

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Henry Staal
Telefoon : + 316 24572024
E-mailadres : h.staal@zoetermeer.nl